

ความหลากหลายทางชีวภาพ

กับวิถีชีวิตไทย

..... ระเบียบ สาคกริก

ในช่วงที่ผ่านมา มีนักวิชาการท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่ไปเรียนมาจากเมืองนอก เริ่มกล่าวหาที่ขึงขึ้นว่า ขณะนั้นคนในแวดวงวิชาการของต่างประเทศ ให้ความสนใจเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ (biodiversity) กว้างขวางมากขึ้น คำศัพท์คำนี้ถ้าเข้าใจความหมายได้ลึกซึ้งถึงเงื่อนไขที่อยู่ในรากฐานและเห็นได้ครบทั้งกระบวนการ น่าจะหมายถึงถึงสภาพความหลากหลายของทุกชีวิตที่อยู่ร่วมกัน และมีเหตุมีผลสัมพันธ์ถึงวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นธรรมชาติ

หากไม่ลืมนำไปว่า วิวัฒนาการของชีวิตที่เกิดขึ้นในโลก มีการสืบสานเรื่อยมาเป็นเวลานานมากจนกระทั่งเกิดเป็นมนุษย์และมองถึงคำกล่าวที่ว่า "มนุษย์คือสัตว์ประเสริฐสุดแล้ว" ก็น่าจะเข้าใจวิถีทางของวิวัฒนาการ ซึ่งเชื่อว่า "มนุษย์มีอิทธิพลเหนือสิ่งทั้งหลายทั้งมวล" แต่สังขรณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานรองรับการเปลี่ยนแปลงก็มีกระแสหมุนวนเป็นธรรมจักร ดังนั้น "เมื่อมนุษย์มีอิทธิพลเหนือสิ่งอื่น ย่อมมีการทำลายสิ่งอื่นด้วย" ดังนั้นจึงเชื่อว่าทุกสิ่งมาถึงที่สุดแล้ว

อนึ่ง ตามความเป็นจริง มนุษย์ก็ไม่ได้มีคนเดียว ดังนั้น เมื่อมีผลทำลายสิ่งอื่นย่อมมีผลทำลายมนุษย์ด้วยกันเองโดยคิดว่าเป็นคนอื่นด้วยเช่นกัน และจากหลักธรรมดังกล่าว มาถึงช่วงนี้ เราแต่ละคนก็เริ่มมองเห็นภาพทุกสิ่งได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นในช่วงหลัง ๆ จึงทำให้มองเห็นความจริงว่า ไม่ว่ามีเรื่องใดซึ่งมนุษย์หยิบยกขึ้นมาให้ความสำคัญ มักมีแนวโน้มมิใช่เรื่องนั้นเป็นเครื่องมือทำลายคนอื่นเพื่อประโยชน์แห่งตนโดยที่คิดว่า อีกฝ่ายหนึ่งไม่อาจรู้ได้เท่าทัน

ถ้ามองเห็นความจริงจากธรรมชาติของคนส่วนใหญ่ในสังคมไทยจะพบว่า รากฐานการเรียนรู้ซึ่งถูกหล่อหลอมจากอิทธิพลของบรรยากาศการจัดการศึกษา ถูกกำหนดไว้ให้ตกอยู่ในสภาพยึดติดรูปแบบของวัตถุอย่างลึกซึ้ง ยิ่งมองที่กลุ่มบุคคลผู้ผ่านระบบการจัดการศึกษามาแล้วมักเห็นได้ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่

ดังนั้น แม้มองหาความจริงซึ่งปรากฏอยู่ภายในระบบการจัดการศึกษาก็จะพบว่า มีทิศทางเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเน้นการจำแนกสาขาวิชาอย่างกว้างขวางอีกทั้งรวดเร็วมากขึ้นจนทำให้พวกกลับมาสานถึงกันเป็นหนึ่งยากขึ้นเป็นลำดับ ดังจะพบความจริงว่ามีปัญหาจากประเด็นดังกล่าวติดตามมาอย่างสอดคล้องกันกับเหตุและผล จนกระทั่งมีบางจุดคิดจะเลิกระบบสาขาวิชาแต่ในที่สุดก็ทำได้ยาก

มีสิ่งที่น่าสนใจโดยที่พบว่า การนำเอาประเด็น "ความหลากหลายทางชีวภาพ" มาช่วยให้เห็นความสำคัญแก่สังคมซึ่งรากฐานตกอยู่ในสภาวะดังกล่าว เป็นการสานกระแสความรู้ลึก จากชนต่างถิ่น และเมื่อมาอยู่ท่ามกลางสภาพภายในชุมชนโดยเฉพาะแวดวงของผู้มีความรู้ มีผลทำให้เกิดแรงโน้มถ่วงความสนใจอย่างกว้างขวาง มีเหตุมีผลเพิ่มพูนภาวะยึดติดรูปแบบแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

มีสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ พื้นฐานธรรมชาติในเขตร้อนของโลกเป็นแหล่งซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร โดยเฉพาะเน้นที่ "สิ่งมีชีวิต" ซึ่งหากมองในด้านรูปแบบย่อมพบความจริงว่า มีทั้งที่สูญไปแล้วและที่เกิดใหม่ ดังนั้นหากนำเอาประเด็นความหลากหลายมาเน้นความสำคัญเพียงด้านเดียว ย่อมมีผลสร้างกระแสขึ้นที่ช่วยเสริมรากฐานความคิดให้มองเห็นได้แต่เพียงภาพเฉพาะหน้า

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาพที่เป็นจริงของรากฐานจิตใจคนท้องถิ่น ถูกครอบงำจากอิทธิพลวัตถุซึ่งเป็นผลผลิตสำเร็จรูป ที่คนต่างถิ่นนำเข้ามาเผยแพร่เพื่อหวังประโยชน์ในด้านการเศรษฐกิจแก่พรรคพวกอยู่แล้ว จึงทำให้อนาคตของชีวิตคนท้องถิ่นจำต้องตกไปอยู่ในมือคนต่างถิ่นกว้างขวางมากขึ้น ดังเช่นภาพการคิดแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจทุกวันนี้

โดยเหตุที่สังขรณ์ได้ชี้ไว้อย่างชัดเจนว่า "ในด้านรูปวัตถุ ย่อมไม่มีตัวตนให้ยึดถือได้ตลอดไป คงมีแต่กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นวัฏจักร" ดังนั้นจากพฤติกรรมของคนด้านหนึ่งซึ่งหลอกให้อีกด้านหนึ่งหลงเชื่อ วันหนึ่งข้างหน้าย่อมมีโอกาสหวนกลับมาสู่ความจริงได้ไม่เร็วก็ช้า

หากรู้ได้ถึงความจริงซึ่งเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่เกิดมา และนำมาใช้เป็นหลักพิจารณา เรื่องนี้ ก็น่าจะรู้ว่า แต่ละคนหาใช้มีเพียงร่างกายเท่านั้นหากยังมีจิตใจซึ่งมีเงื่อนไขอยู่ในรากฐาน และสิ่งดังกล่าวมีอิทธิพล กำหนดลักษณะการกระทำของกายด้วย กับอีกสิ่งหนึ่ง การที่กายมีโอกาสสัมผัสกับสภาพแวดล้อมอย่างหลากหลายซึ่ง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเหตุมีผล หากรากฐานจิตใจขาดความมั่นคง เข้มแข็งย่อมทำให้อิทธิพลจากสิ่งเหล่านั้นมี- โอกาสใช้รสรสัมผัสผ่านกายเข้าไปแฝงเป็นเงื่อนไขครอบงำ ทำให้จิตใจตกเป็นทาสลึกลับซึ่งยิ่งขึ้น

วิถีทางซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ ดังได้กล่าวมาแล้วจะส่งผลให้แนวความคิดคนท้องถิ่น จำต้องหันเหทิศทางจากที่- เคยหวังว่าจะพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์พร้อม มาสู่ด้านตรงข้ามมากขึ้น และศักยภาพในการคิด และนำปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างอิสระ เพื่อสนองประโยชน์แก่การพัฒนาท้องถิ่นซึ่งแต่ละคน พึ่งมีส่วนร่วมกันโดยหน้าที่ ก็จะเปลี่ยนมาสู่วิถีทางที่สร้างระบบทำให้เกิดเป็นปัญหามากขึ้น

ทั้ง ๆ ที่มนุษย์แต่ละคนหลังจากเกิดมาแล้วจำเป็นต้องดำเนินชีวิตไปตามวิถีทางซึ่งมีวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นพื้นฐาน เชื่อมโยงถึงซึ่งกันและกัน แม้แต่ละคนจะมีปัจจัยต่าง ๆ เป็นตัวแปรทำให้มองเห็นภาพภายนอกอย่างหลากหลาย แต่อีกด้านหนึ่งซึ่งอยู่ภายในรากฐานแต่ละคน ย่อมมีวิถีทางมุ่งสู่ความเป็นหนึ่งเดียวกันเป็นธรรมชาติ ทั้งนี้และทั้งนั้นก็- เพื่อที่จะให้การอยู่ร่วมกันสามารถเป็นไปอย่างราบรื่นและมั่นคงอยู่ได้

ดังนั้นในประเด็นนี้ จึงไม่ควรนำเอาภาวะหลากหลายซึ่งได้รับการชี้แนะโดยคนจากพื้นฐานอื่น เข้ามามาทำให้โดดเด่น แต่สิ่งที่เกิดขึ้นน่าจะมีเหตุผลสืบเนื่องมาจากการที่อีกด้านหนึ่ง เคยสร้างกระแสถ่ายทอดเงื่อนไขเข้ามาครอบงำ- ไว้อันหนึ่งแล้วโดยใช้ผลสำเร็จรูปในเชิงวัตถุของวิทยาศาสตร์ ซึ่งอันที่จริงแล้วกลุ่มชนซึ่งเป็นต้นเหตุก็ได้ เข้ามานำเอาทรัพยากรท้องถิ่นไปแปรรูปแล้วส่งกลับ เข้ามามาใช้เป็นเครื่องมือ

ถือเป็นการตรึงความได้เปรียบทั้งทางวัฒนธรรม การศึกษา สังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ทั้งนี้และทั้งนี้- ไม่ว่าการนำประเด็นความหลากหลายมาสู่ จะมีเจตนาให้กระแสซึ่งพวกตน เริ่มต้นสร้างขึ้นได้รับการถ่ายทอดเพื่อหวัง ผลประโยชน์ที่พรรคพวกพึงได้รับในระยะยาว หรือเป็นเพราะธรรมชาติของคนซึ่งตกลงไปอยู่ในวังวนเช่นนี้จะกระทำ- ไปเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ที่สุดแล้วแต่

ในเมื่อเงื่อนไขใดก็ตามซึ่งอยู่ในกระแสสิ่งแวดล้อม และมีบทบาทสัมพันธ์ถึงวิถีชีวิตประจำวันของมนุษย์ ย่อม มีภาวะจิตใจมนุษย์เข้าไปอยู่ในวัฏจักรของเหตุและผล ดังนั้นหากรากฐานจิตใจมนุษย์ไม่ถูกอิทธิพลสิ่งเหล่านั้นครอบงำ- อำพรางความจริง ไม่ว่าจะมีโอกาสสัมผัสสิ่งใดย่อมมีโอกาสมองด้วยทรรศนะที่ไม่ยึดติดอยู่กับสิ่งนั้น ช่วยให้ผ่านลง- ไปรู้ถึงความจริงที่มนุษย์ได้ไม่ยาก แทนที่จะหลงเชื่ออย่างง่าย ๆ ดังจะพบความจริงได้ในปัจจุบันจากคนส่วนใหญ่

ดังนั้น หลังจากชี้ให้เห็นภาพได้ทั้งสองด้านและยังสะท้อนให้เห็นได้ชัดเจนด้วยว่าด้านใดคือส่วนปลาย ของโครงสร้างโดยถือโลกและพื้นดินเป็นฐาน จึงน่าจะมองเห็นความจริงได้ว่า **ถ้าสามารถรู้เท่าทันคนอื่น เมื่อนำเอาความหลากหลายทางชีวภาพมากล่าวควรกล่าวถึงความสำคัญของความเป็นหนึ่งเดียวทางชีวภาพเพื่อหวังว่าเราแต่ละคนจะไม่ลืมความสำคัญของรากฐานความเป็นมนุษย์ด้วย**

อนึ่ง บนพื้นฐานสังคมซึ่งคนส่วนใหญ่ตกอยู่ภายใต้ภาวะครอบงำจากรูปวัตถุ หากเน้นทิศทางสู่ความหลากหลาย ด้านเดียว ย่อมมีโอกาสทำให้พื้นฐานสังคมซึ่งควรจะมีแนวโน้มมุ่งสู่ความรักความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใน ส่วนลึกของแต่ละคน จำต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นภาวะไร้ราวจานแปลกแยกยิ่งขึ้นในอนาคต จากกระแสภายนอกที่เข้ามา ย้ำทำลายครั้งแล้วครั้งเล่า

ทั้งนี้และทั้งนี้แม้ภาพที่มองเห็นมาจากภายนอกจะทำให้เห็นว่า การเกิดการดับในด้านรูปลักษณะของชีวภาพจะมีความหลากหลาย แต่ก็เป็นเพียงผลจากการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีตัวแปรลักษณะต่าง ๆ เป็นปัจจัยกำหนด แต่เมื่อสิ่งแวดล้อมมีบทบาท เป็นความจริงอยู่ในวิถีชีวิตประจำวันของแต่ละคนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ก็ควรจะมองให้ลึกซึ่ง

ถึงสิ่งซึ่งมีเหตุมีผลสามมาจากวิถีชีวิตคนร่วมกันทั้งสองด้าน

อนึ่ง ถ้ามองเห็นความจริงได้ชัดเจนย่อมรู้ว่า**"ความเป็นหนึ่งเดียวกันภายในกระบวนการของชีวิตภาพ"** ซึ่งถือ
ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างมั่นคง น่าจะเน้นความสำคัญที่มนุษย์ซึ่งใช้ชีวิตร่วมกันก่อนที่จะมองไป
ยังต้นไม้และสัตว์จึงจะพบสังขารรวมว่า ประเด็นนี้มีวิถีทางที่มุ่งสู่การอยู่รอดของมนุษย์แต่ละคนและแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมี
หน้าที่รับผิดชอบทั้งในด้านอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นร่วมกับการนำมาพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์อย่างสมเหตุสมผลด้วย

"บนพื้นฐานปรัชญาของชีวิตมนุษย์ทุกรูปลักษณะ แม้จะแตกต่างกันด้วยเงื่อนไขทางวัฒนธรรม" แต่ทุกคนและ
ทุกกลุ่มต่างก็อยู่บนพื้นฐานของวิถีการเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมจักรร่วมกัน ดังนั้นหากนำเอาปรัชญาของธรรมจักร
มาอธิบายถึงเหตุและผล คงขออนุญาตเชื่อมโยงไปยัง**"ระบบการหมุนของล้อซึ่งสัมพันธ์อยู่กับผิวพื้นดินช่วยให้รถแต่ละ-**
คันแล่นไปสู่เป้าหมาย" โดยที่คิดว่าภาพซึ่งทุกคนมองเห็นได้ ร่วมกับหลักความจริงอย่างมีเหตุมีผล น่าจะช่วยให้
เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

หากมองเห็นภาพรวมซึ่งคิดว่าน่าจะมีคุณสมบัติครบถ้วน และนำมาพิจารณาทีละส่วนเพื่อช่วยให้เข้าใจได้
อย่างเด่นชัด คงต้องนำเอารถซึ่งแล่นไปหาเป้าหมายที่อยู่ด้านหน้าและมีกงล้อหมุนรอบตัวเอง โดยมีพื้นดินรองรับ
ร่วมกับกาลเวลาและโอกาส มาคิดวิเคราะห์หาเหตุและผล ซึ่งมีกระแสจนถึงกันอย่างละเอียด

ตัวรถซึ่งแล่นไปข้างหน้าเพื่อให้ผู้ขับขี่แม่มีคณาศัยนั่งไปด้วยไปถึงเป้าหมายได้ ถือเป็นส่วนที่อยู่ด้านบน หาก-
ด้านล่างและถือเป็นกลไกช่วยให้รถทั้งคันเคลื่อนไปได้ น่าจะได้แก่**"ล้อรถ"**ซึ่งมีการหมุนวนเป็นธรรมจักรโดยมี**"แกน-**
กลาง"ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของทุกส่วนภายในในระบบการหมุนของล้อ และที่น่าจะถือว่าเป็นพื้นฐานรองรับการหมุนของ
ล้อซึ่งจะสัมพันธ์ถึงความสำคัญเสียมิได้ก็คือ**"พื้นดิน"** แม้มีถนนซึ่งสร้างขึ้นมาก็ยังต้องอยู่บนพื้นดินด้วย

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้อย่างแท้จริง ก่อนอื่นคงต้องมองให้เห็นภาพรวม อีกทั้งค้นพบความ
ความจริงซึ่งมีทุกสิ่งสานถึงกันและกันอย่างมีเหตุมีผล และรู้ได้ลึกซึ้งว่าทุกส่วนมีความสำคัญเสมอเหมือนกันหมด รวม-
ทั้งรู้ด้วยว่าแต่ละส่วนมีหน้าที่อยู่ภายในกรอบของตัวเองเท่านั้น

"หากมองที่ล้อร่วมกับพื้นดินซึ่งใช้เป็นฐานรองรับ"จะพบว่า ขณะที่หมุนช่วยให้รถเคลื่อนที่ไปข้างหน้า ด้านล่าง
ของกงล้อซึ่งสัมพันธ์กับพื้นดินช่วยให้รถทั้งคัน เคลื่อนที่ไปด้านหน้านั้น**"หมุนไปข้างหลัง"** ส่วนด้านบนซึ่งหมุนไปข้างหน้า
ทิศทางเดียวกันกับตัวรถกลับอยู่ในอากาศโดยไม่ได้เกาะสิ่งใดทั้งสิ้น แต่ถ้าใครคิดว่าด้านบนขาดที่ยึดเช่นด้านล่าง
ซึ่งใช้พื้นดินคงไม่น่าจะชอบด้วยเหตุและผล เพราะ**"หากไม่มีด้านบนหมุนไปข้างหน้าย่อมไม่มีด้านล่างหมุนไปข้าง-**
หลัง" เพื่อช่วยให้รถแล่นไปสู่เป้าหมายได้

อนึ่ง ถ้ามองจากรอบนอกของกงล้อเชื่อมโยงไปถึงแกนกลางซึ่งเป็นศูนย์รวมของกระแสการหมุนวนโดยไม่มียึด
ติด น่าจะมองเห็นความจริงว่า แม้ความเร็วในการหมุนของทั้งล้ออยู่ในระดับหนึ่ง แต่อัตราความเร็วที่ทั้งล้อซึ่งอยู่-
รอบนอกสุดจะสูงที่สุด ส่วนวงรองลงไปและอยู่ใกล้แกนมากขึ้นจะลดลงตามลำดับ ทั้งนี้และทั้งนั้น เนื่องจากรอบนอก
มีความยาวมากที่สุด ซึ่งถือว่า**"คือความจริงของธรรมชาติ"** หรือใครอาจกล่าวว่คือ**"หลักวิทยาศาสตร์"**ก็สุดแล้วแต่

ดังนั้น ถ้าเข้าใจความจริงดังกล่าวและนำมาใช้เป็นฐานการศึกษาชีวิตคนย่อมเข้าใจได้ว่า ส่วนซึ่งช่วยให้
ชีวิตก้าวหน้าไปได้อย่างมั่นคงน่าจะอยู่ที่การหมุนไปข้างหลังจากการหยั่งรู้คุณค่าของ**"พื้นดิน"**ใน**"เมื่อคนคือชีวิตซึ่งมีวิญญาณ"**
การหมุนกลับไปข้างหลังน่าจะหมายถึง**"นิสัยทบทวนตัวเองช่วยให้เกิดสติและรู้ถึงคุณค่าของพื้นดิน"** ทำให้เข้าใจต่อไป
อีกว่า **"บุคคลใฝ่สูงเติบโตสูงชันและหยั่งรู้คุณค่าของพื้นดินลึกซึ้งยิ่งขึ้น ย่อมมุ่งมั่นทำงานลงสู่ด้านล่างอย่างเป็นธรรม-**
ชาติ ช่วยให้เกิดความสุขในการทำงานโดยเน้นความสำคัญที่เพื่อนมนุษย์ ลึกซึ้งยิ่งขึ้น"

แม้ระบบธรรมชาติของรถจะมีเหตุมีผลสืบเนื่องมาจากระบบธรรมชาติของชีวิตคน แต่รถเป็นผลจากการคิด
ประดิษฐ์ขึ้นโดยคนจึงต้องใช้คนขับขี่ แม้อาจมีกลไกอัตโนมัติแต่ก็ต้องควบคุมโดยคนอื่นเช่นกัน ส่วนธรรมชาติของคน
ซึ่งมีการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานจากธรรมชาติของอีกด้านหนึ่ง ฟังต้องใช้ภาวะการเรียนรู้จากรากฐานจิตใจตนเองเพื่อ

ทำหน้าที่บังคับควบคุมการขับ เคลื่อนอย่างสอดคล้องกันกับ เหตุและผล

อนึ่ง ยังมีปัจจัยสำคัญซึ่งน่าจะนำมาใช้เป็นแง่คิดต่อไปอีกคือ **"ความเร็วของรถกับน้ำหนักรถซึ่งร่วมกันอยู่โดย-เหตุที่ว่า ระหว่างสองด้านมีการเปลี่ยนแปลงกลับกัน"** ดังนั้น หากรถแล่นเร็วขึ้นย่อมทำให้น้ำหนักซึ่งควรจะต้องลงถึงพื้นดิน เพื่อให้การทรงตัวมีความมั่นคง จำต้องเปลี่ยนทิศทางมาอยู่ในแนวนอน ทำให้เสี่ยงต่อผลเสียหายได้ง่ายขึ้น

ถ้านำเอาความจริงดังกล่าวมาใช้ศึกษาธรรมชาติของคนย่อมพบว่า **"การก้าวหน้าเร็วเกินความพร้อมซึ่งควรมีอยู่ภายในรากฐานย่อมเสี่ยงต่อผลเสียหาย"** และการที่คนก้าวไปข้างหน้าเกินเหตุและผล ย่อมสืบเนื่องมาจาก **เงื่อนไขจากค้ำยันวัตถุ** ซึ่งทำให้เกิดความอยากขึ้นภายในรากฐาน

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่า เส้นรอบวงของกงล้อมีความยาวมากกว่าวงในซึ่งอยู่ใกล้แกนเข้าไปตามลำดับ แต่ผู้ควบคุมบังคับการขับ เคลื่อนของวิถีชีวิตแต่ละคนคือ เงื่อนไขที่อยู่ในจิตวิญญาณตนเอง และกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งมีเหตุมีผลช่วยให้ชีวิตสามารถดำเนินไปได้ตามครรลองครองธรรม เกิดจากการให้โอกาสความจริงซึ่งอยู่ในรากฐานปรากฏออกมาโดยการปฏิบัติ ดังที่กล่าวกันว่า **"ประสบการณ์ชีวิต"** ย่อมช่วยให้ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของอัตราความเร็วในการหมุน มุ่งใกล้แกนกลางมากขึ้น ซึ่งน่าจะตรงกับ ความหมายของ **"การเดินสู่ทางสายกลาง"**

ธรรมจักรซึ่งหมุนวนอยู่ในรากฐานย่อมลดอัตราช้าลงแต่มีรากฐานหยั่งลงลึกซึ่งยิ่งขึ้นอย่างได้สัดส่วน ช่วยให้คนมีคุณสมบัติใจ เย็นและใจกว้าง หากมีโอกาสสัมผัสเหตุการณ์โดยอ้อมหยั่งรู้เหตุและผลลึกซึ้งยิ่งขึ้น แม้การนำแนวคิดไปใช้พัฒนาสิ่งใดก็ตามจะมองการณ์ไกลอยู่ในคุณสมบัติอย่าง เป็นธรรมชาติ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า **"คือผู้ใหญ่ซึ่งมีทั้งความจริงใจและเข้าใจคนรุ่นหลัง"** ช่วยให้การนำปฏิบัติมุ่งให้ความสำคัญแก่คนระดับล่าง และนำตนเองไปปฏิบัติร่วมด้วยจากทุกเรื่องอย่างมีความสุข ช่วยเหลืออีกด้านหนึ่ง เกิดความศรัทธาอย่าง เป็นธรรมชาติ

บางคนอาจสงสัยว่า **"ภายใต้หัวข้อความหลากหลายทางชีวภาพ เหตุใดจึงนำเอาเรื่องราวของรถมาเกี่ยวข้องด้วย"** จึงขออนุญาตอธิบายว่า ถ้าไม่ตกอยู่ในสภาวะยึดติดจนเกินเหตุและผล น่าจะหวนกลับมาทบทวนตัวเอง เพื่อเสริมสติ ช่วยให้มองเห็นความจริงชัดเจนยิ่งขึ้นว่า **"ทุกสิ่งซึ่งคนเป็นผู้ค้นคิดและประดิษฐ์ขึ้นมาใช้ประโยชน์ ย่อมนำเอาหลักความจริงจากธรรมชาติมาใช้ทั้งสิ้น"** ดังนั้นผู้ซึ่งไม่อาจมองเห็นกระแสที่เชื่อมโยงถึงกัน ทำให้ความคิดซึ่งใช้มองสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะแยกส่วนหรือเป็นเอกเทศ ย่อมตกเป็นเหยื่อคนอื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

จึงใคร่ขอแนะนำว่า หากใครสนใจมุ่งมั่นเรียนรู้ความจริง เพื่อหวังให้ตนสามารถรู้เท่าทันทุกสิ่งทุกอย่างคงต้องสนใจฝึกฝนตนเองให้เป็นคนใจกว้าง โดยมีภารกิจพิจารณาหาเหตุและผลจากทุกเรื่องซึ่งผ่านเข้ามาสู่วิถีชีวิตประจำวันอย่างไม่มีนิ่งเฉย กับอีกด้านหนึ่งพึงต้องมุ่งมั่นรักษาความเป็นตัวของตัวเองไว้อย่างมั่นคง โดยไม่สนใจนำตนไปเกาะติดอยู่กับอำนาจและอำิสทุกรูปลักษณะ หากนำไปปฏิบัติทุกเรื่องจากธรรมชาติในตนเองอย่างต่อเนื่อง

สิ่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดน่าจะสะท้อนความจริงให้เห็นถึง **"รากฐานของภาวะความหลากหลายจากมนุษย์ซึ่งดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน และสานถึงได้ทุกเรื่อง"** หากมองเห็นความจริงดังกล่าวได้ลึกซึ้งถึงระดับหนึ่งน่าจะรู้ได้เองว่า เมื่อมีการนำเอาประเด็นความหลากหลายของชีวภาพมาพิจารณา ย่อมไม่มองข้ามความหลากหลายของคนซึ่งเป็นเหตุสำคัญของทุกเรื่อง และควรเริ่มต้นค้นหาความจริงที่ตัวเองก่อนอื่น แล้วจึงเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจไปยังผู้อื่น โดยสานจากผู้ซึ่งอยู่ใกล้ตัวออกไปอย่างรู้เหตุรู้ผล เพื่อ **"เสริมสร้างรากฐานให้เป็นผู้รู้เท่าทัน"** ก่อนที่จะมุ่งความสำคัญไปยังพืชและสัตว์นานาชนิด

ยิ่งไปกว่านั้น สิ่งซึ่งชี้แนะไว้เท่าที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด น่าจะสะท้อนให้เห็นภาพความจริงของประเด็นซึ่งเกี่ยวข้องกับ **"ความหลากหลายทางชีวภาพ"** อย่างถึงรากฐาน ซึ่งหมายถึง **"แก่นแท้"** โดยที่มิเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น และการจะรู้ได้ถึงสิ่งดังกล่าวน่าจะมีอยู่เพียงช่องทางเดียวคือ **"การหวนกลับมาพิจารณาทบทวนตัวเอง เพื่อหวังเสริมรากฐานให้มั่นคงอีกทั้งลึกซึ้งยิ่งขึ้น"**

เราจึงกล่าวจากเหตุและผลได้ว่า "ความหลากหลายซึ่งเห็นเป็นความจริงอย่างครบถ้วนได้ ย่อมมองเห็นรากฐานที่เป็นหนึ่งเดียวกัน" หากขาดสิ่งดังกล่าวแล้ว เมื่อมีคนอื่นนำมาอุปประ เติ้นให้แต่ละคนเห็นความสำคัญ ตน- ย่อมมีโอกาสตกเป็นเครื่องมือให้คนอื่นกอบโกยชีวิตซึ่งไม่เพียงพรณไม้และสัตว์นานาชนิดเท่านั้น หากยังหมายถึงชีวิตคนรวมทั้งคนในท้องถิ่นเดียวกัน เพื่อนำออกไปสนองประโยชน์แก่อีกด้านหนึ่ง ดังผลซึ่งปรากฏเป็นความจริงให้เห็นได้อย่างชัดเจนในปัจจุบัน

หากหวนกลับไปพิจารณาถึงยุค"พ่อขุนรามคำแหง"ซึ่งมีการบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ความว่า"ใครใคร่ค้าช้าง- ค้า ใครใคร่ค้าม้าค้ำ" โดยที่สะท้อนภาพให้เห็นถึงคุณธรรมของผู้รับผิดชอบสูงสุดในช่วงนั้น ซึ่งมุ่งที่ไพร่ฟ้าข้า- แผ่นดินอย่างชัดเจนมาก เมื่อผ่านพ้นมาถึงช่วงที่อำนาจอยู่ในมือคนกลุ่มหนึ่งขณะที่พื้นฐานซึ่งยังไม่พร้อมและขาด การได้รับความจริงใจที่จะสร้างความพร้อมขึ้นในรากฐานคนระดับรองลงมาจนถึงระดับล่างมาโดยตลอด

ในปัจจุบัน จากภาพการนำปฏิบัติเริ่มจากอำนาจคนระดับบนลงมา แม้จะยังคงพบความจริงว่า "ใครใคร่ค้า- ช้างค้ำ - ใครใคร่ค้าม้าค้ำ" แต่กลับเปลี่ยนเป้าหมายมาอยู่อีกด้านหนึ่งซึ่งมุ่งที่ชนต่างชาติ จนกระทั่งคนไทยยังอยู่ในระดับล่าง ย่อมเป็นเครื่องมือชนเอาชีวิตตนเองโดยการจัดการของคนชาติเดียวกัน ซึ่งหากยืนอยู่ได้อย่างมั่นคง โดยปราศจากนิสัยอ้างสิ่งที่อยู่นอกตน ควรอยู่อย่างรู้คุณค่าของความเป็นคนซึ่งมีเหตุผลสำนึกถึงความภูมิใจในแผ่นดิน ทำให้สมัครใจออกไปเป็นสินค้าสนองความต้องการในด้านวัตถุของชนต่างชาติทุกรูปแบบอย่างน่าละอายที่สุด

ทำให้ท่านถึงความจริงได้ว่า ความหมายของแผ่นดิน ควรจะปรากฏอยู่ในกระแสดิจิวิญญาณของคนท้องถิ่นให้ ถือเป็นขวัญ กำลังใจ และความหวัง คุณจะเป็นภาพที่เลื่อนรางลงไปจนแทบมองไม่เห็นแล้ว และบนพื้นฐานธรรมชาติ ซึ่งมีสองด้านเป็นสังขธรรม เหตุอันเป็นที่มาคงไม่น่าจะมองเห็นภาพได้เพียง"ประชาธิปไตยซึ่งมีลักษณะเป็น เส้นขนาน" เนื่องจากภาพดังกล่าวก็เกิดจากคนกลุ่มหนึ่งเช่นกัน หากนำเอาโครงสร้างบนพื้นฐานสังขธรรมมาพิจารณาน่าจะพบ ว่า เป็นการมองในลักษณะต่างระดับความลุ่มลึกมากกว่า โดยที่ด้านหนึ่งมองบนพื้นฐานความอยากซึ่งมีพิธี กับอีกด้าน หนึ่งมองจากรากฐานที่มาซึ่งควรเป็นไปตามเหตุและผลอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อหวังความมั่นคงยั่งยืนอย่างแท้จริง

แต่คงต้องยอมรับความจริงว่าบนพื้นฐานชุมชนมนุษย์ที่อยู่ตามแนวเส้นศูนย์สูตรของโลกซึ่งเป็นเขตร้อน โดยที่ มีปัจจัยธรรมชาติอุดมสมบูรณ์กว่าแถบอื่น และเป็นที่ต้องการของชีวิตมนุษย์อย่างทั่วถึง คนในชุมชนแถบดังกล่าวย่อม ถูกอิทธิพลวัตถุซึ่งชนต่างดินนนำเข้ามาเผยแพร่และใช้กลยุทธ์ทำลายรากฐานจิตใจเพื่อต้องการแสวงผลประโยชน์ จน ในที่สุดย่อมไม่มีสิ่งใดหลงเหลืออีกต่อไป และจากพื้นฐานธรรมชาติซึ่งมีสองด้านเช่นกัน ที่กำหนดให้มนุษย์หันมาทำ- ลายล้างกันเองจนถึงสิ้นเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ในเมื่อธรรมชาติได้มอบสังขธรรมไว้ให้มีสองด้านไม่ว่าด้านไหนมีมากมีน้อยแค่ไหน ดังนั้น จึงหาใช่ว่าทุกคนจะตกลงไปอยู่ในกระแสดังกล่าวทั้งหมด หากมีส่วนหนึ่งซึ่งมองเห็นโอกาสที่จะใช้เงื่อนไขซึ่งปรากฏ เป็นความจริงเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างถึงแก่น และนำชีวิตตนเองไปสู่ความงามพร้อมได้ในที่สุด.